

Poetyka a pragmatyka w twórczości Joanny Bator

Praca poświęcona jest kulturowym praktykom Joanny Bator, antropolożki zajmującej się pisarstwem artystycznym, czyli twórczym pisaniem. Teksty autorki zostały poddane procedurom analitycznym z obszaru poetyki kulturowej, zwanej też nowym historycyzmem. Celem niniejszej rozprawy jest przebadanie literackiego dorobku Bator, który nie doczekał się jeszcze monografii i opisu z punktu widzenia poetyki kulturowej. Autorka podejmuje próbę odpowiedzi na pytania: po co pisarka i zarazem antropolożka wykorzystuje w procesie twórczym metody z zakresu studiów kulturowych? Jakie ma to znaczenie dla powołanych do życia tekstów i czy ma to jakieś znaczenie dla poetyki kulturowej? Na czym polega kulturowa praktyka badaczki, artystki i aktywistki zarazem?

Podstawą poszukiwania odpowiedzi na postawione pytania jest badanie technicznych metod konstruowania tekstów przez Bator oraz jej sposobów autokreacji. Kluczowym motywem jest alchemia używana przez pisarkę jako metafora poznawcza, pełniąca funkcję estetyczną. Ale alchemia stanowi też reinterpretację zamierzchłej kulturowej praktyki – kojarzącej się współcześnie z konstruowaniem tekstów metodą integracji pojęciowej Gillesa Fauconniera i Marca Turnera, co jest ważnym tropem dla twórczego pisania.

Dysertacja stanowi także uzupełnienie obszaru badań w obrębie studiów kulturowych, jest próbą dookreślenia różnic między poetyką a pragmatyką m.in. w analizach literackich. Konfrontacja teoretycznych dzieł z praktycznymi sposobami ujmowania problemów przez pisarkę rzuca nowe światło na współistnienie i przenikanie się dwóch pojęć i dziedzin, takich jak: poetyka i praktyka. Czy powinny one i czy mogą być stosowane wymiennie? Autorka próbuje także odpowiedzieć, co nazywa się „znaczącą praktyką”.

Słowa klucze: poetyka kulturowa, praktyka kulturowa, Joanna Bator, literatura zaangażowana, twórcze pisanie, humanistyka.

Poetics and pragmatics in the Joanna's Bator works

The work is devoted to the cultural practices of Joanna Bator, anthropologist who practices artistic writing, which means creative writing. The author's texts have undergone analytical procedures in the area of cultural poetics, also known as new historicism. The aim of this dissertation is to examine the literary output of Bator, which has not yet been published with a monograph with description from the point of view of cultural poetics. The author tries to answer the following questions: why does the writer and anthropologist as one use methods in the field of cultural studies in the creative process? What significance does it have for the selected texts and does it have any significance for cultural poetics? What is the cultural practice of researcher and activist about? The basis for the search for answers to the questions posed is the study of the technical methods of constructing texts by Bator and methods of her self-creation. The key motif turns out to be alchemy used by the writer as a cognitive metaphor that fulfills an aesthetic function. But alchemy is also a reinterpretation of ancient cultural practice – today associated with the theory of conceptual integration by Gilles Fauconnier and Marc Turner, which is an important clue for creative writing.

The dissertation is also a supplement to the area of research within cultural studies, it is an attempt to clarify the differences between poetics and pragmatics, among others in literary analyzes. The confrontation of theoretical works with the practical ways of perceiving problems by the writer sheds new light on the coexistence and interpenetration of two concepts and domains, such as: poetics and

practice. Should they be used interchangeably? The author also tries to answer, what is called „significant practice“.

Keywords: cultural poetics, cultural practice, Joanna Bator, engaged literature, creative writing, humanities.